

«Errotiko aldaketa nahi dugu Nafarroako hizkuntza politikan»

Tamaina horretako ekitaldiek eskatzen duten prestakuntzan ohikoa den moduan, lanean buru-belarri dabil Kontseiluko ordezkari Maite Inda (Iruñea, 1981).

Apirilaren 25ean Nafarroako euskaldunak batu eta ilusioa pizteko ekitaldia antolatu dute Iruñeko Anaitasuna kiroldegan.

| IGOR AGIRRE |

Zergatik antolatu duzue ekitaldi hau? Ekitaldia Nafarroako Kontseiluaren mahaitik dator. Mahai horren bueltan esertzen dira AEK, IKA, Euskal Herrian Euskaraz, Topagunea, Sortzen eta Nafarroako Ikastolen Elkarteak. 2009an biltzen hasi ginen, UPNren hizkuntza politikek Nafarroako Gobernutik torlojuari beste buelta bat eman ziotelako. Krisi orokorraren aitzakiatan, estutze ekonomiko ikaragarria egin zioten Nafarroako euskalgintzari. Itolarri horretan ikusi zen indarrak batu beharra zegoela eta kalera ateratzeko beharra genuela.

2010ean indartsu atera ginen kalera, *Euskal Herrian euskaraz bizitzeko eskubidea* lemapean. Bertan plazaratu genuen lehen aldiz *Euskaraz bizi nahi dut* lema bera. Esan dezakegu geroztik bide oparoa egin duela lema, Nafarroako mugak gaindituz eta Euskal Herrira jauzi eginez. Hura momentu indartsua izan zen.

Ikusten genuen soilik kalea hartzarekin ezin genuela geratu eta beste bide batzuk ere urratu behar genituela. Elkartasunean ari gara lanean eta Anaitasuna elkarlan horren fruitua da. Ikusi genuen, manifestazioez aparte gure jendearekin komunikatzeko beste modu bat behar genuela. Horregatik antolatu dugu Anaitasunako ekitaldia.

“Duela hamabost urte oso gordina zen UPNren hizkuntza politika, eta azkenean, nolabaiteko aldaketa eman behar izan dutela esango nuke”.

Nolako ekitaldia izango da?

Bi funtzio ditu ekitaldiak. Alde batetik, jendeak egunerokoan euskaraz bizitzeko jarrera zehatzak hartu eta orain arte lan egin duen jende horri aitortza egin eta eskerak eman nahi dizkiogu. Bestetik,

kanpora ateratzeko abagunea ikusten genuen, eta Nafarroako hizkuntza politiketan errotiko aldaketak nahi ditugulako erabaki genuen Anaitasuna hartzea.

Desberdin ari gara lanean ekitaldiari begira. Badakigu jendeak

Anaitasunaz zein argazki egiten duen. Ez bada kirol ekimen baterako edo kontzertu baterako, ekitaldi formatuan erabili denean ekitaldi politikorako erabili izan da. Gainera, ekitaldi politiko horietan une konkretu bateko proposamenak aurkeztu izan dira. Orain arte euskararen mugimenduak ez du hartu eta badakigu nafarrentzat Anaitasunak badauzkala konnotazio konkretu batzuk.

Hasieratik horrekin apurtu nahi duen ekitaldi baten bila ari gara. Ez da egongo atril bat eta ez da egongo lider bat hizketan. Gu herri mugimendua gara, gu jendea gara, eta jendea harmailetan egongo da. Horregatik, zeresana izango dute harmailek ekitaldian zehar. Ekitaldi metaforikoa izango da. Horretarako laguntza eskatu dugu eta Eneko Olasagastirekin lanean ari gara alde artistikoa jorratzeko.

Hori guztia egonda ere, Nafarroan aldaketarako proposamena plazaratuko da. Hizkuntza politiketan errotiko aldaketa emateko zer aldaketa eman behar diren ere Anaitasunak islatuta egongo da.

Zeintzuk dira proposamen horren ardatzak?

Proposamena aldaketa politikoari dagokiona da. Urteak daramatzagu UPNren hizkuntza politikapean eta oso bistakoa da euskararen kontrako politika egin duela. Hain da gutxi euskararen alde egin duena, gobernu aldaketa bat balego, atzetik datorrenak pentsa lezakeela aurrekontuetan igoera partzial batzuk eginda edo aldaketatxo batzuk eginda hizkuntza politiketan aldaketa eman dutela Nafarroan.

Ez dugu arrisku hori pairatu nahi. Behingoz aldaketa politikoa ematen bada, errotiko aldaketa nahi dugu. Horretarako urgentziazko hamahiru neurri planteatu ditugu, balizko gobernu berriak lau urtetan martxan jartzeko modukoak. Aldaketa-
ren minimoa markatzen dute hamahiru puntuok, hortik aurrerako guztia ongi etorria izango da.

Zenbateraino estutu ditu Nafarroako Gobernuak euskara eragileak?

Esango nuke apustu argia egin duela mugimendua deuseztatzeko. Uste

du UPNk bere hizkuntza politika birformulatzeko egoeran ikusi duela bere burua. Beti izan da kontrakoa, baina egia ere bada herritarrek egin dituzten presioen eta salaketan ondorioz aldatu beharra izan dutela. Duela hamabost urte oso gordina zen UPNren hizkuntza politika, eta azkenean, nolabaiteko aldaketa eman behar izan dutela esango nuke.

“Gu herri mugimendua gara, jendea gara. Beraz, harmailek zeresana izango duten ekitaldi metaforikoa izango da Anaitasunakoa”

Esate baterako, Euskararen Legearen azken aldaketan, ikastolen defendatzaile gisa agertu zen, halako aldaketa batek kolokan jar zitzakeela proiektu horiek argudiatuta. Badakigu atzeko asmoa zein den: euskara ez hedatzea. Baina aldaketa horretan esango nuke misterioitsuago jokatu nahi izan dutela eta hiru ardatz erabili dituzte. Bata, ingelesari gogor heldu diote. Ez dute esaten euskara ikasi behar ez denik, baina ingelesa edo euskara hautatu beharra duzu. Bestea, intoxikazio kanpaina neurruak egin dituzte. Adibidez, aurreko ikasturtean Guardia Zibilaren txosten misterioitsuarekin bueltaka ibili ziren. Azkena, itotze ekonomikoa da. Krisi ekonomikoaren aitzakia baliatu dute mugimendua itotzeko.

Ez dute horren agerian esaten euskararen kontra daudenik, baina neurri horiek asko indartu dituzte.

“Balizko gobernu berriak datozen lau urtetan martxan jartzeko moduko urgentziazko hamahiru neurri planteatuko ditugu”

Indar aldaketa gerta daiteke Nafarroan. UPN oposizioan geratuz gero, hizkuntza politikan esperantzarik baduzue?

Nola ez bada! Orduan ez bada hizkuntza politika aldatzen...

Denbora honetan guztian nagusiki UPN izan da hizkuntza politika egin duena. Beraiek kenduta, ez dugu aurreikusten eszenatoki bat non bestelako hizkuntza politika bat ez den egingo. Alderdi guztiak aldatetaz hitz egiten ari dira. Hortaz, imajinatzen dugu beste alor batzuetan bestelako politikak egingo dituzten bezala, hizkuntzan ere egin beharko dituztela. Horretarako gonbita luzatzen diegu, edo exijitzen diegu alderdi guztiei, nahi duten moduan hartu dezatela.

Aldaketarik egon ezean zer?

Aldaketa etorrira ere guk lanean jarraituko genuke. Eta ez baletor, izerditu eta lan egin. Ez dugu etsiko. Ez diogu utziko euskaraz bizitzeari, ezta nahi hori gauzatzeari ere. Bide beretik jarraituko dugu aldaketa egon ala ez.

Zein iritziz duzu Nafarroako azken inkesta soziolinguistikokoaren emaitzen inguruan?

Datuak plazaratu zirenean erdaldunduagoak dauden zonaldeetan euskarak goranzko joera eta euskaldunduagoak diren beharrezko joera izan duela azaldu zen. Datu horiek datu soil moduan emateak eta arrazoietan ez sartzeak kezkatzen nau.

Nafar euskaldunen potentzialtasunaz hitz egiten dute datu horiek, kontrako haize indartsuarekin gai izan garelako aurrera egiteko.

Eremu euskaldunduagoetan gertatu dena ez da Nafarroako kontua soilik, Euskal Herri osoko fenomeno da. Fenomeno hori indarrean dauden hizkuntza politiken ondorio dela argi dugu.

Herri euskaldunago horietan bizi diren horiek ez dira isolatuta bizi. Beraien herrietara erdaldun elebakarren etorrerekin eta telebista erdaldun askorekin bizi dira, besteak beste. Iruditzen zait hori guztia tartean egonda, arrazoiak gehiago aztertu behar direla, maiz euskaldunaren utzikeriari egozten baitzaizkio. ■